

Vydává Občanské
sdružení Valtice

•••
41 ročník

•••
červen 2020

VALTICKÝ ZPRAVODAJ

Lovecký zámek v Katzelsdorfském lese

Foto k článku na str. 6

Lovecký zámek v Katzelsdorfském lese Nový turistický cíl LVA

Po mnoha desetiletích se začal realizovat jeden dlouhodobý sen, kdy lovecký zámek v Katzelsdorfském lese (tzv. Kyclovka) již přestal být pouhou zaniklou stavbou, ukrytou pod hromadou sutin a zeminy. A po 201 letech od dokončení veškerých stavebních prací se dnes již z velké části zaniklý objekt znovu stane vyhledávaným místem v krajinné kompozici dnešního Lednicko-valtického areálu.

Katzelsdorfský zámek (taktéž Katzelsdorfská myslivna, hájenka v Katzelsdorfském lese, salet nebo Kyclovka) byl součástí krajinné kompozice dnešního Lednicko-valtického areálu a jako tzv. voluptuární neboli odpočinková stavba vznikl za polního maršála Jana I. Josefa knížete z Liechtensteina, jenž byl hlavou primogenitury rodu v letech 1805–1836. Objekt se skládal ze dvou částí – z hájovny a (neo)klasicistního loveckého zámku. Stavební práce probíhaly od 27. října 1817 do 19. prosince 1818, a to podle plánů knížecího stavebního ředitele a architekta Josepha Kornhäusela. A ačkoliv byl původní rozpočet překročen, takže celkové náklady vyšly na více jak 23 000 zlatých, byla po odchodu Kornhäusela z knížecích služeb hotová stavba dne 22. dubna 1819 schválena

architektem Franzem Engelem.

Nejvýznamnější oprava proběhla v letech 1905–1907 za Jana II. z Liechtensteina a architekta a stavebního ředitele Carla Weinbrennera. Došlo k opravě původních reliéfů a byly zde umístěny nové reliéfy s antickými loveckými motivy Lovu na jelena a Lovu na divokého kance.

V roce 1920 došlo k připojení Valticka k nově vzniklé Československé republice a lovecký zámek s myslivnou se nacházel nedaleko nově vytyčené státní hranice. V této době působil na hájence hajný Heinrich Mokesch, Garlitz, ve 30. letech Josef Kadlec a po II. světové válce Michal Kycl, který zde, jakožto poslední hajný, pobýval i se svou rodinou do 10. září roku 1953. V roce 1953 se začala totiž podél pohraničí budovat „železná opona“ a značná část Katzelsdorfského lesa se nacházela za touto oponou. Po odchodu hajného plnila stavba funkci hospodářského objektu, hlavně seníku. V roce 1956 objekt dokonce vyhořel. Stavba, která byla po druhé světové válce poškozena, nově opravena a sloužila jako byt nového hajného, začala roku 1956 chátrat. O rok později začali zaměstnanci státních lesů bourat přílehlou myslivnu. Začátkem 60. let minulého století došlo k rozebrání zámku ze strany vojsk pohraniční stráže, kdy materiál byl použit mj. na stavbu garáží a rodinných domů ve Valticích.

Již od 90. let minulého století se začaly objevovat ideje v souvislosti s obnovou této zaniklé stavby. Dne 20. října 2018 pak byl ve Valticích založen Spolek pro obnovu Katzelsdorfského zámku, z. s. Cílem je opětovná výstavba zámku a doplnění tak komponované krajiny Lednicko-valtického areálu, který byl pro svou unikátnost zapsán i na seznam světového dědictví UNESCO.

Po získání patřičných povolení a kladného závazného stanoviska se od března do poloviny května letošního roku za nemalé pomoci ze strany technických služeb města Valtice, ale i členů spolku a jeho podporovatelů, podařilo vykácet náletové dřeviny a následně obnažit a očistit stavbu významného vídeňského architekta Josepha Kornhäusela.

Poděkování členů spolku patří mnoha lidem, a to jmenovitě Jozefu Mauksovi, MgA. Jiřímu Partykovi, Michalu Rozsypalovi, MgA. Veronice Remak Molatové a jejímu manželovi MgA. Bělovi Remakovi, dále firmě Výkopové práce Grulich René a ZECHMEISTER spol. s r. o. Valtice a v neposlední řadě Technickým službám města Valtice, jejich zaměstnancům a Ing. Daliborovi Nedělovi. Velké poděkování patří MUDr. Ivo Markovi Ph.D., bez kterého by to zřejmě ještě stále byla jen hromada suti a zeminy.

Snad se zámek stane vyhledávaným místem i vašich cest. Spolek pro obnovu Katzelsdorfského zámku plánuje ještě v letošním roce umístit u základů stavby i novou informační tabuli a 3D model. Dále zaměřit a zdokumentovat současný stav a nové objevy, stejně tak navrhnout i prohlášení pozůstatků zámku jako kulturní památku. Vše pak závisí na vynaloženém čase a hlavně finančních prostředcích. I proto za případnou finanční i jinou pomoc budeme rádi a předem za ni děkujeme (č. ú.: **2901537808/2010**). Uvádějte, prosím, i celé své jméno, abychom Vás případně mohli uvést v seznamu dárců!

*Mgr. et Mgr. Daniel Lyčka,
předseda Spolku pro obnovu
Katzelsdorfského zámku, z. s.*

Bylinkový zpravodaj

Nečekejme, až na nás něco „skočí“. Mnohé, co potřebujeme k uchování nebo navrácení zdraví poskytuje příroda.

Je na mnoha místech, prostoupil krajinu, září svou smetanovou barvou a nadeleko voní příjemnou vůní

Černý bez (*Sambucus nigra*)

V některých kulturách dostávali novomanželé ve svatební den jednu rostlinku, aby chránila jejich příbytek. Není divu – je přiřazován k bohyni plodnosti a lásky, je symbolem pily, domácnosti, čistoty a hlavně je to ochranný strom, který zachytává zlé síly.

Všichni dobře víme, že květy pomohou s kašlem, nachlazením, s horečkou a

chřipkou – všude tam, kde je třeba se vypotit. Taky poskytnou úlevu při žaludečních kolikách a při potížích spojených s močovým ústrojím. Ovlivňují kvalitu cévních stěn, působí antiskleroticky a přisuzuje se jim i protinádorové působení.

Málokdo ale ví, že se v současnosti dají sbírat i listy (za teplého letního dne); působí protizánětlivě, pročistují krev. Čerstvé se používají k zábalům na revmatické bolesti. Listy upravte naklepáním, rozemletím, aby pustily šťávu a připevněte na nemocné místo. Su-

šené listy spařte na kaši a použijte na obklad. Když je přidáte do masti, získáte prostředek na léčení podrážděné pokožky. Jako masťový základ můžete použít přepuštěné máslo, bambucké máslo, olej (panenský olivový, slunečnicový, mandlový...) zahuštěný včelím voskem. Nakrájené listy (3 díly) vložte do rozpuštěného masťového základu (6 dílů) a 1 hod. zahřívajte ve vodní lázni cca při 80°C, odložte na týden a potom opět rozpustíte a sceďte. Lze jen jednoduše vymacerovat v oleji na tekuté mazání.

http://www.valtice.cz/vz/images/2020/06/VZ_20-06.pdf

Jagdschlössl im Katzelsdorfer Wald - Neues touristisches Objekt im LVA

Nach vielen Jahrzehnten wurde ein lang ersehnter Traum wahr, als das Jagdschlössl im Katzelsdorfer Wald (das sog. „Kyclovka“ – „Beim Kycl“) aufhörte, ein nicht mehr existierendes Bauwerk zu sein, das unter einem Haufen Schutt und Erde versteckt war. Zweihundert und ein Jahr nach Abschluss aller Bauarbeiten kann das heute großteils verschwundene Gebäude wieder zu einem begehrten Ort in der Landschaftskomposition des heutigen Eisgrub-Feldsberg-Areals [LVA – Lednice-Valtice-Areál] werden.

Das Katzelsdorfer Schloß (auch Katzelsdorfer Forsthaus, Hegerhaus im Katzelsdorfer Wald, Salettl oder „Beim Kycl“) war ein Teil der Landschaftsgestaltung im heutigen Gebiet von Eisgrub und Feldsberg, welches als Voluptuar- (Lust-) oder Erholungsbauwerk unter Feldmarschall Johann I. Joseph, Fürst von und zu Liechtenstein (1805-1836) errichtet wurde. Das Gebäude bestand aus zwei Teilen - einem Forsthaus und einem (neo-) klassizistischen Jagdschlössl. Die Bauarbeiten fanden vom 27. Oktober 1817 bis zum 19.

Dezember 1818 nach Plänen des fürstlichen Baudirektors und Architekten Joseph Kornhäusel statt. Obwohl mit mehr als 23.000 Gulden Gesamtkosten das ursprüngliche Budget deutlich überschritten wurde, vollendete – nach dem Ausscheiden von Kornhäusel aus den fürstlichen Diensten – Architekt Franz Engel das Bauwerk, dessen Kosten letztendlich am 22. April 1819 von der fürstlichen Verwaltung genehmigt wurden.

Die aufwendigste Reparatur fand 1905–1907 unter Fürst Johann II. von Liechtenstein und seinem Architekten und Bauleiter Carl Weinbrenner statt. Dabei wurden die ursprünglichen Reliefs repariert und weitere mit antiken Jagdmotiven wie Hirsch- und Eberjagd neu angebracht.

Im Jahre 1920 wurde Feldsberg der neu gegründeten Tschechoslowakischen Republik angegliedert und das Jagdschlössl mit dem Forsthaus befand sich unweit der neu errichteten Staatsgrenze. Zu dieser Zeit lebten hier die Wildhüter Heinrich Mokesch, Garlitz, in den 1930er Jahren Josef Kadletz und nach dem Zweiten Weltkrieg Michal Kycl, der als letzter Wildhüter bis zum 10. September 1953 mit seiner Familie hier wohnte. 1953 begann man mit dem Bau des „Eisernen Vorhangs“ und der größte Teil des Katzelsdorfer Waldes lag in der „Verbotszone“ [zakázané pásmo] hinter diesem „Vorhang“. Nach dem Abgang des Revierförsters diente das Gebäude als Wirtschaftsgebäude, hauptsächlich als Heustadel. 1956 brannte das Gebäude sogar nieder. Das nach dem Zweiten Weltkrieg beschädigte und komplett reparierte Gebäude, welches dem neuen Wildhüter und seiner Familie als Wohnung diente, verfiel 1956. Ein Jahr später begannen Mitarbeiter der staatlichen Forste das Forsthaus abzureißen. Anfang der 1960er Jahre wurde das Schloß von den Grenzschutzbeamten abgetragen und das Material für den Bau von Garagen und Familienhäusern in Feldsberg verwendet.

Bereits in den 1990er Jahren entstanden erste Ideen im Zusammenhang mit der Wiederherstellung dieses nicht mehr existierenden Gebäudes. Am 20. Oktober 2018 wurde in Feldsberg der „Verein zur Erneuerung des Katzelsdorfer Schloßs, e. V.“ [Spolek pro obnovu Katzelsdorfského zámku, z. s.] gegründet. Ziel ist es, das Schloss wieder aufzubauen und die Landschaft des Gebiets Lednice-Valtice zu vervollständigen, das aufgrund seiner Einzigartigkeit in die Liste des UNESCO-Weltkulturerbes aufgenommen wurde.

Nach Erhalt der entsprechenden Genehmigungen und einer positiven verbindlichen Stellungnahme gelang es von März bis Mitte Mai dieses Jahres, dank großartiger Unterstützung des Technischen Dienstes der Stadt Feldsberg und unserer Vereinsmitglieder und Unterstützer, den dortigen Baumbewuchs zu fällen und danach die Grundmauern und Bauwerks-Überreste des bedeutenden Wiener Architekten Joseph Kornhäusel freizulegen und zu reinigen.

Vielen Dank an unsere Vereinsmitglieder, wie auch an Jozef Mauks, MgA. Jiří Partyek, Michal Rozsypal, MgA. Veronica Remak Molatová und ihrem Ehemann MgA. Běl Remak, weiters an die Aushubfirma Grulich René und ZECHMEISTER Ges.m.b.H. Feldsberg und nicht zuletzt an den Technischen Dienst der Stadt Feldsberg unter der Leitung von Ing. Dalibor Neděl. Vielen Dank an MUDr. Ivo Mark Ph.D., ohne ihm wären die Gebäudereste noch immer mit Bergen von Schutt und Erde bedeckt.

Vielleicht wird das Schloß zu einem beliebten Ort für einen Ihrer Ausflüge. Der Verein zur Erneuerung des Katzelsdorfer Schloßs plant noch für dieses Jahr eine neue Informationstafel sowie ein 3D-Modell bei den Fundamenten des Bauwerks aufzustellen. Unser weiteres Augenmerk gilt der Dokumentation des aktuellen Zustands und neu entdeckter Fundstücke, sowie ein Ansuchen zu verfassen, die Überreste des Schloßs als Kulturdenkmal anzuerkennen. Der Fortschritt unseres Vorhabens hängt dabei sehr vom dafür notwendigen Zeitaufwand und den vorhandenen finanziellen Mittel ab. Deshalb freuen wir und bedanken wir uns im Voraus für jede finanzielle und sonstige Unterstützung (IBAN: CZ27 2010 0000 0029 0153 7808). Bitte geben Sie Ihren vollständigen Namen an, damit wir Sie in die Liste der Spender aufnehmen können!

*Mgr. et Mgr. Daniel Lyčka,
Obmann des Vereins zur Erneuerung
des Katzelsdorfer Schloßs, e. V.*

„ZANIKLÝ LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL“ [Verschwundenes Eisgrub-Feldsberg-Areal]

<https://www.facebook.com/zapomenutyzamecek>

<https://www.facebook.com/zamecekkatzelsdorf>

<http://katzelsdorfsky-zamecek.cz>